

Sundheds- og Ældreministeriet

Enhed: AELSAM
Sagsbeh.: DEPRSC
Koordineret med:
Sagsnr.: 1706631
Dok. nr.: 434088
Dato: 18-09-2017

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

[Den 24. september 2017, Lokale 2-080 (Christiansborg)]

Samråd om neutrale cigaretpakker

Samrådsspørgsmål ER (stillet af Flemming Møller Mortensen

(S)):

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor regeringen er modstander af at indføre neutrale cigaretpakker i Danmark, selvom Sundhedsstyrelsen vurderer, at neutrale pakker i 2016 ville have ført til, at 26.313 færre danskere over 15 år røg cigaretter?

***

Ja, tak for det. Nu har jeg jo også fået en cigaretpakke herhen foran mig, og nu vil jeg så næsten undlade at reklamere for den. Jeg kunne se, at ordføreren sad og reklamerede for "Camel". Men når den blev kastet herhen, så var det jo sådan set af den årsag, at den cigaretpakke som ordføreren sidder og reklamerer for, jo er en forældet cigaretpakke. Det er jo slet ikke den type afmærkning, der er på cigaretpakkerne i dag. Og derfor synes jeg jo, at det er fuldstændig skævvredet at tage udgangspunkt i den, fordi det er jo lige præcis den type cigaretpakker, der nu er udfaset, og hvor der jo nu er en helt anden form for advarselsmarkeringer på cigaretpakkerne som dækker markant mere end det, som ordføreren sidder og viser. Så det er jo egentlig lidt synd, at jeg så ikke kan få lov til at vise denne her, fordi nu er det ordføreren, der har vist en gammel pakke og ikke sådan som cigaretpakkerne lovgivningsmæssigt ser ud i Danmark i dag.

Jeg kan holde, fordi det er jo ikke så svært at holde henover det, der i dag giver mulighed for at reklamere. Det er jo kun den nederste del, resten det er jo advarsler, i modsætning til den pakke som ordføreren sidder med. Men i hvert fald, tak for invitationen til det her samråd om standardiserede cigaretpakker.

Og det vil jeg tillade mig at kalde dem, fordi det er jo det Sundhedsstyrelsen også kalder dem. For når man kalder dem "*standardiserede cigaretpakker*", så er det jo fordi, de ikke har noget at gøre med neutral, når vi taler om cigaretpakker, hvor der er 65 pct. af pakken, der er sundhedsadvarsler på, som der jo er med det nye layout på pakkerne i Danmark, og også i resten af Europa.

Regeringen har en ambition om en røgfri generation i 2030. Det er en ambition vi deler med blandt andre Kræftens Bekæmpelse og Hjerteforeningen. Og så er det jo klart, at så kan man diskutere, hvordan man når derhen. Og det tænker jeg også, at vi kommer til i dag.

[Lad den nye lov virke]

Sidste år, der vedtog Folketinget en ny hovedlov på tobaksområdet som opfølgning på EU's tobaksvaredirektiv. Og det betyder blandt andet at alle cigaretpakker pr. 1. maj 2017 har sundheds- og billedadvarsler på begge sider svarende til 65 procent af pakkerne, og altså ikke den gamle pakke som ordføreren har siddet og viftet med.

Øverst på begge sider af pakkerne, så det er sværest at skjule dem, når de placeres på hylderne, er der skræmmebilleder og tekstadvarsler med gul tekst med ordene: "Stoplinien: 80 31 31 31". Så er det også sagt her i samrådet, hvis man skulle få anledning til at stoppe med at ryge, når man nu sidder og ser det her samråd. Og nederst på siderne der står der så "Rygning dræber" og "Tobaksrøg indeholder over 70 kræftfremkaldende stoffer" med sort, fed, ens skrift på hvid baggrund.

Så det vi taler om, det er altså 35 procent, der er tilbage til producenterne. Og det område, vi taler om på pakken, når vi taler standardiserede pakker, det er vel og mærke et bestemt område nederst på pakken. Og her er der også en række specifikke krav til, hvad man må og hvad man ikke må. Fx må producenterne ikke opfordre til at fremme rygning, man må ikke indikere, at en bestemt tobaksvare er mindre skadelig, energigivende, eller andre, fx har økologiske egenskaber.

Sådan for at sætte det lidt i perspektiv, før vi nu begynder at diskutere, om vi her fem måneder efter udfasningen af de gamle pakker, som ordføreren sidder med, og inden indfasningen af de nye pakker, om vi så skal lave endnu en ændring. Jeg mener, at det mest fornuftige vil være, at vi nu lader de nye advarsler virke, før vi overvejer om der er behov for ny lovgivning om udseendet på pakkerne. Ikke fordi jeg principielt er imod standardiserede pakker, men netop fordi vi har taget et initiativ på der her område som ændrer udseendet på pakkerne markant.

Og på ét punkt kan vi se, at det allerede virker. Som noget nyt, så er nummeret på stoplinjen så kommet på alle pakkerne. Og efter det er sket, er der kommet næsten 40 pct. flere, der ringer til stoplinjen. I 1. halvår af 2017 i modsætning til 1. halvår af 2016, hvor det før var 5 pct., der indikerede at de kendte linjen fra pakkerne, så er det nu 38 pct., der siger, at de kender nummeret på stoplinjen fra pakkerne.

[Effekt af neutrale pakker]

Og hvad så med de australske erfaringer med standardiserede pakker? Jo, det er rigtigt, at der er en australsk analyse, der estimerer, at 0,55 procentpoint af faldet i antallet af rygere skyldes standardiserede pakker. Og så kan man så gange det på de danske rygere og vise, hvad det tilsvarende ville være i Danmark.

Men der skal man jo være bevidst om, og det er også det, der fremgår af det skriftlige svar til spørgeren, at det er en noget usikker øvelse at sammenligne udviklingen med, hvordan man vurderer, det ville være gået, hvis man ikke havde indført standardiserede pakker. Ikke mindst når man samtidig har skruet på fx priser og på sundhedsadvarsler. Og det er også ekstra svært at overføre erfaringerne til Danmark. Og det fremgår også af det svar, jeg har givet udvalget. Og derfor synes jeg også, at man skal spise brød til, før man bygger rygepolitikken på en enkel beregning på det her område.

For at illustrere et dansk eksempel: så har det siden 1. januar 2016 været forbudt at sælge snus i Danmark. Sikkerhedsstyrelsen har kontrolleret, at forbuddet er blevet overholdt, og i år har styrelsen indgivet 308 politianmeldelser på snus. Samtidig så tror jeg, at vi alle sammen hører de her bekymringer om, at der er flere unge, der bruger snus. Vi kan også se, at alt fra fodboldklubber i Skive til andre steder er begyndt at gøre opmærksom på de problemer, der er. Men vi har sådan set ikke tal på udviklingen. Men hvis vi nu siger, at det *var* stigende. Hvis vi så skulle analysere på effekten af et forbud og kontrol med snus, så ville det jo nærmest kunne være sådan, at vi kunne komme frem til, at et forbud får forbruget til at stige, fordi kontrollen viser, at der er flere. Og det tror jeg nok er sådan en, hvor vi alle sammen ville sige: nej, sådan en konklusion kan man ikke drage i forhold til årsag og sammenhæng. Og derfor skal man være meget meget bevidst, når man har de her undersøgelser om, hvad der leder til hvad. Også når vi taler om flere ændringer, der er sket på samme tid, herunder en standardisering af cigaretpakkerne.

[Ansvar, frem for skat, forbud og kontrol]

Regeringens udgangspunkt er, at forebyggelse og sundhedsfremme er en fælles samfundsopgave, og at vi alle sammen har et ansvar for at fremme folkesundheden. Ikke mindst, når det gælder om at afholde vores børn og unge fra cigaretterne.

Jeg tror på, at vi flytter noget, ved at animere folk til at tage ansvar for sig selv og for deres omgivelser: både gennem partnerskaber, gennem oplysning, gennem støtte, men selvfølgelig også gennem lovgivning. Men jeg tror ikke, at vi kommer længst ved bare at fare frem med forbud og kontrol. Jeg tror sådan set, at vi skal have en vifte af initiativer, og det er det regeringen har.

[Partnerskaber]

Jeg har også, som sundhedsminister på vegne af regeringen, valgt at tilslutte mig Kræftens Bekæmpelses partnerskab - Røgfri Fremtid – fordi jeg også tror på, at det er en tilgang, hvor alle løfter hvor de kan.

Tilsvarende har jeg som sundhedsminister, på vegne af regeringen, opstartet et partnerskab med detailhandlen om at overholde aldersgrænserne for salg af tobak. Og med partnerskabet, der støtter regeringen nu de store supermarkeds kæder og de mindre købmænd i også at skabe en kulturændring for på den måde at få strammet op, sådan at de unge også ved, at man skal vise ID, og så man også ved, at man ikke må købe tobak.

Det første initiativ fra parterne selv er allerede kommet fra Netto, der lige nu selv sætter fokus på ID-visning med kampagnen TJEK. Der er plakater i butikkerne, og gennem en online test inviteres kunderne selv om bag kassen for at gætte på en alder for på den måde at skabe en fælles forståelse for, hvorfor spørgsmålet om ID bliver stillet. Også fordi vi har eksempler på, at unge har udvist meget aggressiv adfærd, og man har været nødt til at tilkalde vagter i butikker, simpelthen fordi de unge har nægtet at vise ID. Og derfor er det også vigtigt, at vi arbejder med en kulturændring.

Vi har også et helt andet friskt eksempel på aktører tager ansvar, hvor netop de kan gøre en forskel. Det er Regionerne, som er gået sammen om en fælles indsats, hvor alle hospitaler i landet har forpligtet sig til systematisk at spørge patienterne ud om rygning og alkohol og tilbyde dem en henvisning til kommunale afvænningsstilbud i de tilfælde, hvor det er relevant. Der kan vi se en særdeles vellykket indsats bl.a. på regionshospitalerne i Herning og Holstebro, som nu bliver bredt ud flere steder. Og jeg tror, at der sikkert også er mange af jer, der har læst de artikler, der har været i Politiken i sidste uge omkring deltagelse i rygestopforløb, som lokalt steg med 1000 procent. Og hvor 44 pct. stadig er røgfri et halvt år efter et rygestopforløb. Så det her med at tage mange initiativer, er en væsentlig del af det at sikre, at der er færre der ryger, herunder ikke mindst, at vi får en røgfri generation i 2030.

[Oplysning]

Ud over de partnerskaber, så skal vi informere og oplyse folk til selv at træffe sunde valg. På cigaretpakkerne er der nu en klar og direkte oplysning – rygning dræber – Stop nu. Og jeg tror ikke, at der er nogen, der er i tvivl om, at rygning er skadeligt.

I forhold til de unge, der er der ikke ingen tvivl om, at vi skal være meget mere målrettet end vi har været hidtil. Og derfor har vi jo også i satspuljeregi besluttet en flerårig kampagne netop målrettet de unge, som kommer til at køre her fra efteråret.

[Støtte til den enkelte]

Vi skal også hjælpe den gode vilje på vej hos den enkelte. Når motivationen er der, så skal det være nemt at få hjælp og støtte til at holde op med at ryge. Derfor er det også netop godt, at alle, der ryger, hver gang bliver mindet om nummeret til Stoplinien, når de tager deres cigaretpakke op.

Så har vi jo i satspuljeregi afsat 27 millioner kroner i 2017-2019 til rygestopmedicin målrettet særligt udsatte grupper på kommunernes rygestoptilbud. Og det skal også være med til at mindske barriererne for at gennemføre et rygestop.

Og samtidig så er Sundhedsstyrelsen i gang med at opdatere forebyggelsespakkerne bl.a. om tobak, så kommunerne i endnu højere grad kan understøttes i det forebyggende arbejde.

[Afslutning: Alle har et ansvar]

Så jeg synes, det er fint, at vi tager en snak om, hvordan cigaretpakkerne skal se ud. Men jeg tror ikke at slaget om en røgfri generation nås ved, at vi udelukkende fokuserer på 35 procent af en æske. Jeg tror det vindes ved en lang række af initiativer, hvor mange af os tager ansvar, og hvor *de* der kan gøre en forskel, også går med i såvel partnerskaber som på initiativer på området.

Det gælder kommuner, det gælder erhvervsliv, det gælder regioner, skoler, foreninger. Og jeg synes, og jeg håber også, at der er flere aktører der vil melde sig. Og jeg synes også, at vi ser, at der er flere og flere aktører, der melder sig ind og tager et ansvar for den samlede forebyggende indsats.

Og det er jo sådan set også noget, der er en røgfri fremtid i, at der er flere der bakker op.

Tak for ordet.